

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

V. An materia existat per existentiam formæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

consequentia est legitima. Respondeo in actu appetitus desiderij, & complacentiæ duo reperiri, rationem appetitus & rationem talis appetitus, quæ duo in appetitu elicitio, qui verè est actus potentie appetentis non distinguuntur, quia ratio communis, & vniuersalis à minus vniuersali, generica videlicet ab specifica, in nullo ente physico distinguuntur. In actu verò appetitus innati, quem per metaphoram fingimus, etsi cum fundamento in re, distinguimus rationem talis appetitus, ratio appetitus non distinguitur ab ipsa materia, ratio verò per quam hic appetitus constituitur in ratione talis, videlicet desiderij vel complacentiæ ex præsentia, vel absentia obiecti distincta ab ipsa materia, & ita materia semper appetit per eundem actum, quatenus actus habet rationem communem appetitus, non verò quatenus habet rationem talis appetitus, desiderij videlicet vel complacentiæ.

25 QUINTA CONCLUSIO. In instanti in quo materia supponitur cum appetitu complacentiæ ad aliquam formam, nihil appetit appetitu desiderij pro illo instanti: Probo. Si aliquid appeteret maximè formam aliam substantialem casu, quo hæc deficeret, sed implicat ex suppositione appetitus complacentiæ, qui inuoluit ipsam existentiam formæ, formam deficere: ergo implicat purificationem conditionis, sub qua alia forma esset appetenda: ergo implicat illam appetit sub conditione, cuius purificationis negatio supponitur. Neque refert in appetitu elicitio semel dari actus inefficaces complacentiæ vel desiderij de obiectis sub conditione repugnantibus, quia cum potentia appetitiua indifferentiam habeat ex diuersarum cognitionum aduentu, potest hos diuersos actus exercere: in appetitu autem innato nullum est fundamentum ad hos actus fingendos, neque in illo debemus dare appetitum, qui non feratur in consequentem vniuersi finis, ad quem entitas ex natura sua ordinatur, appetitus verò elicitus varios sibi fines ex potentia cognoscente propósitos intuetur.

26 Dices materiam primam, posse in eodem instanti, in quo habet formam antecedenter ad existentiam illius, illam vel aliam appetere appetitu desiderij. Respondeo id fieri non posse, quia appetitus desiderij & complacentiæ, ut dicebam modò, constituitur per absentiam, & præsentiam obiecti, unde in signo in quo præcinditur à præsentia, vel absentia obiecti, tantum potest intelligi appetitus præcisè, non ratio desiderij vel complacentiæ, in signo autem alio non potest intelligi positivè absentia obiecti pro illo instanti, quia id, quod non est in instanti temporis, non potest intelligi in aliquo signo pro illo instanti.

27 SEXTA CONCLUSIO. Materia prima in instanti in quo habet formam, appetit pro instantibus sequentibus retinere quam habet, vel aliam acquirere. Quia eo ipso quod appetat perpetuò habere formam, necessario appetit retinere quam habet, vel aliam acquirere. Hunc appetitum esse desiderij ex absentia obiecti efficaciter probatur.

28 SEPTIMA CONCLUSIO. Materia iam in actu primo constituta cum omnibus prærequisitis ad formam appetit appetitu desiderij & non complacentiæ formam illam, seu illas formas ad quas est in actu primo: Conclusionem hanc rectè probant recentiores intendentes probare materiam primam nullam formam appetere appetitu complacentiæ: illorum rationem dedi num. 14. & 15. ubi dixi rectè procedere de appetitu efficaci constituto in actu primo ad æquationem ad omnem effectum, ubi similiter probavi materiam primam habentem dispositiones formæ ignis, esse in actu primo ad omnes, & æquè omnes desiderare hanc vel illam sub distinctione obtinendam.

29 OCTAVA CONCLUSIO. Materia prima secundariò habet appetitum ad formas accidentales, quibus indiget ad sui conseruationem, & ad componendum totum, quia eo ipso quod appetat suam conseruationem, & compositionem totius, appetit secundariò totum id, quod necessarium est, ut conseruetur, & ut totum componat. Reliquas formas accidentales, quæ necessariè non sunt ad conseruationem materiæ, neque totius, existimo materiam non appetere, sed tantum habere non repugnantiam ad illas, ita æquè bene se habet cum illis: sic se habet aer respectu lucis, specierum impressarum, quas mittunt obiecta alia similium qualitarum.

PUNCTUM V.

An materia existat per existentiam formæ.

A Deo tenuis, & macra est natura materiæ primæ, ut illius existentia Thomistas omnes subterfugerit, quorum omnium vna vox est materiam existere per existentiam formæ. Ita Caiet. Sonc. Ferr. Iauellus, apud Suarez disp. 13. Metaphys. lect. 3. n. 6. Sot. lib. 1. Physic. q. 6. dubio 2. quibus accedunt Durand. in 2. dist. 12. quest. 2. Valles. Controv. 7. ad Tyrone.

Oppositam sententiam scilicet materiam primam existere per propriam ipsius existentiam defendunt innumeri Doctores: Scotus in 1. dist. 12. q. 2. ibid. Gabr. Greg. cum reliquis Nominalibus, ex nostris Pater Vazq. 1. p. 1. dist. 54. n. 9. Suar. supra, num. 8. Tolet. 1. lib. phys. quest. 13. Pereira lib. 5. c. 13. lib. 1. Met. c. 7. q. 3. sect. 8. Rub. lib. 1. phys. tract. 2. quest. 2. Hurt. disp. 8. Arriag. disp. 2. sect. 5. quibus libentissimè subscribo. Potissimum fundamentum huius sententiæ sumendum est ex identitate inter essentiam, & existentiam, quæ posita, rectè fit argumentatio. Essentia materiæ primæ distinguitur ab essentia formæ: ergo existentia materiæ ab existentia formæ. Existentiam non distingui ab essentia, probabo in Metaph. Controv. 2. Punct. 3. & ex ibi dictis huic questionis satisfiet, & efficaciter Thomistarum opinio impugnata manebit. Ceterum nostri Doctores in litterarum Palæstra semper animo erecti non contenti intra propria caltra contrarios debellare inimicos, sua repetentes, adhuc intra illa insequuntur, admissaque distinctione inter essentiam, & existentiam cum ipsis Thomistis pugnam ineunt pro existentia propria materiæ defendenda. Disputandum est ergo, an casu quo materiæ existentia ab essentia distingueretur, concedenda esset materiæ primæ propria existentia distincta ab existentia formæ. Procedere potest hæc disputatio ad homines contra Thomistas iuxta illorum principia, & absolute nullo alio admisso principio præter illa, quæ ex ipsis rerum naturis inferuntur, vel ex ipsa terminorum apprehensione citra controuersiam apparent, & ut utroque modo procedat disputatio, nonnulla præmittam.

Præmitto id, quod in omnibus disputationibus, quæ ex suppositione procedunt omnibus semper præ oculis esse vellem, scilicet eo ipso, quod demus existentiam materiæ distingui ab essentia, necessariò debemus supponere omne id, quod per locum intrinsecum inferitur ex hac distinctione, & quod illi necessariò coniunctum est. aliàs quæsitio locum habere non poterit; quia cum ex vna parte concedamus materiam primam distingui ab essentia, si ex alia negemus id, quod per locum intrinsecum coniunctum est cum hac distinctione, procedet quæsitio ex principis contrariè, & contradictoriè oppositis: exempli gratiā: supponamus rationale posse separari ab animali, debemus dare, rationale non esse idem cum animali, quia si datà illà separatione, velimus retinere identitatem inter animal, & rationale, rectè poterit inferri: ergo illa, quæ sunt idem, separari possunt: quod est absurdum consequens, & legitima consequentia, & consequenti admisso facile poterit illius contradictorium probari, & ita facile trahetur disputatio ad duplex contradictorium, & neutrum ex suppositione, quia loquimur casu, quo supponamus tantum rationale posse separari ab animali, quin supponatur distinctio horum extremorum, neque posse separari idem à se ipso, neque aliud principium necessariò cum hac separatione connexum. Concedendum ergo est, ut disputatio locum inueniat, si semel admittitur rationale posse separari ab animali, rationale non identificari cum animali, vel posse idem à se ipso separari. Ex quo nihil poterit inferri quod obstat respondentis, quia licet aliàs probetur contradictorium illius, quod supponitur non oberi argumenti, qui rectè potest duplex contradictorium admittere, vnum verum ex natura rei; alterum ex suppositione sumptum, quod ipse nouit falsum esse, illud tamen disputationis gratiā admittit; sed dammandus est arguens, qui impugnatur id, quod ipsi gratis disputationis causà concessum est. Hæc doctrina optimè obseruanda est in pluribus disputationibus, quæ ex suppositione procedunt, in quibus opposita videntur inferri, ad quas angustias non traheretur disputatio si debito modo procederet.

Ex hoc infero datà distinctione inter essentiam, & existentiam

existentiam, dandum esse existentiam saltem esse modum efficientem essentiam, tanquam subiectum ad existentiam suppositum. Deinde debet admitti posse produci per diuersas actiones, etiam si non repugnaret produci per eandem, sicuti de forma, & modo vniuersi philosophamur, quia reliquæ entitates, quæ dantur in rerum natura distinctæ possunt per diuersas actiones produci. Ratio à priori est, ubi est diuersitas terminorum potest esse actio- nium diuersitas: sed data essentia distincta ab existentia, datur diuersitas terminorum: ergo potest dari actionum diuersitas. Dices percipi non posse ad quid terminetur actio, quæ non terminatur ad existentiam. Respondeo verum hoc esse nullā factā suppositione, quia percipi non potest, quid sit essentia, ut distincta realiter ab existentia: qui tamen supponit essentiam esse aliquid distinctum ab existentia supponit aliquid sibi perceptibile de cuius conceptu non sit existentia, quod essentiam vocat, ad illud ergo terminabitur actio, quæ ad existentiam non termi- natur. Neque obicere poterit hoc nihil esse, quia iam sup- ponis esse aliquid reale, quod ab existentia distinguatur, & hoc idem, quod tu reale supponis, assignatur tanquam terminus actionis non terminatæ ad existentiam.

Noto insuper ex duplici suppositione posse procedere quæstionem; aut enim supponi potest omnibus entitati- bus existentiam superadditam inesse, aut formam ratio- ne suæ perfectionis existentiam habere. secum identifica- tam; materiam verò ratione suæ imperfectionis, & poten- tialitatis (ut cum Thomistis loquar) indigere existentia superaddita, quā hypothesi facta, inquiri potest an possit existere per existentiam formæ, seu per ipsam formam. Quid sentiam iuxta omnium principia, & iuxta quamcum- que hypothesim breuiter aperiam.

Hurtadus suprà num. 64. affirmat multas, grauēque ra- tiones superesse pro defendenda existentia propria mate- riæ, præter omnium præcipuam desumptam ex identita- te inter essentiam & existentiam. Arguit primò eandem actionem indiuisibili, quā producitur essentia, debet produ- ci existentia: sed essentia materiæ, & essentia formæ producuntur per diuersas actiones: ergo existentia mate- riæ, & existentia formæ producuntur per diuersas actiones: ergo sunt diuersæ, idem enim, etsi possit per plures actio- nes produci, non potest per eandem actionem produci, & non produci, per actionem autem quā producitur mate- riæ essentia, non producitur forma; ergo neque existen- tia formæ, quæ producitur per actionem, quā producitur essentia eiusdem formæ: ergo neque per actionem, quā produ- citur existentia materiæ, quæ est eadem cum actione, quā producitur essentia eiusdem materiæ. Illationes ex prima factæ sunt euidenter; prima ex præmissis legitime deducta. Ex præmissis maiorem admittunt Thomistæ as- serentes productionem terminari formaliter ad existentiam & nullam dari actionem terminatam præcisè ad essen- tiam & non ad existentiam. Minor facillimè probatur, quia productio formæ materialis esteductio, productio materiæ est creatio; sed non potest eadem actio indiuisibi- lis esseeductio & creatio: ergo non potest eadem actio esse productio materiæ, & formæ. Dicit nonnullus eam actionem posse esse creationem, & educationem, respectu diuersorum terminorum. Contrà: Eatenus terminus crea- tur quatenus illius actio physicè non dependet à subiecto per suammet physicam entitatem, & eatenus educitur quatenus illius actio per se ipsam physicè dependet à sub- iecto: sed non potest eadem actio physicè dependere, & non dependere à subiecto: ergo non potest esse creatio &eductio. Addidi terminum *physicè*, ne distinguas in actio- ne respectus formaliter diuersos, quæ distinctio non po- test cadere supra illum, quia qui dicit, actio physicè non dependet, dicit secundum nullum dependere respectum, & qui dicit actionem physicè dependere, dicit dependere secundum suam entitatem realem, & abstrahit à quocum- que rationis respectu.

Rursus non posse educi formam ex materia, per eam- dem actionem, quā producitur materia, siue materia cre- atur, siue educatur, sic probo. Actioeductiua formæ ex ma- teria supponit materiam iam productam tanquam causam materialem illius: sed productio materiæ non po- test supponere materiam tanquam causam materialem: ergo non potest esseeductio formæ ex materia. Hoc ar- gumentum exillimo efficax esse ad hominem factum contra Thomistas concedentes omnem actionem terminari

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I.

ad rei existentiam. Ego tamen indepen- ter à Thomistarum doctrina illius vim declinare conabor.

Nego maiorem primi syllogismi, scilicet essentiam, & existentiam necessariò produci per eandem actionem, suppositā distinctione inter vtramque. Illam probat Hur- tad. ex D. Thoma quæst. 1. de potentia art. 2. ubi ait: *Om- nis actio actiue potentie terminatur ad esse, & Angelicum Do- ctorem agere de existentia, asserit Hurtadus oculis cer- ni. Porro, qui aperuerit oculos ad videndam existen- tiam ab essentia distinctam, illos claudet ad videndum Angelicum Doctorem agere de existentia, & dicit, il- lud esse ad quod dicit Angelicus Doctor terminari actio- nem significare essentiam, vel existentiam, quia tam essentia quàm existentia, quas distingui supponimus pos- sunt terminare actiones. Secundò respondeo S. Thomam asserere omnem actionem terminari ad existentiam, quia sentit essentiam non distingui ab existentia, & loquitur ab- solutè, & non ex suppositione, quod distinguantur essen- tia, & existentia, quā facta, potest admitti distinctio actio- num, quam negat D. Thomas, quia non admittit distin- ctionem terminorum, quam nos disputationis causā sta- tuimus. Refert etiam Hurtad. Ioannem Theologum cele- berrimum in Concil. Florent. dixisse, fieri non posse ut *vnas res ab alia sit, nisi ab alia recipiat esse*, quo vicit Græcos dubi- tantes de processione Spiritus sancti: Eadem solutiones quas testimonio D. Thomæ dedi, Ioannis Theologi te- stimonio adhibe, & dicit per illud esse intelligere essen- tiam, & non existentiam, vel ipsum loqui in vera senten- tia non distinguente existentiam ab essentia, non verò in illa quam modò supponimus.*

Arguit Hurtadus pro eadem maiori probanda. Si actio aliqua terminatur ad essentiam, & non ad existentiam, quid præstat talis actio: certè nihil aliud, quàm eam producere, & facere existentem. Respondeo ex dictis suprà difficilè assignari quid præstat illa actio, quia difficilè concipitur essentia ab existentia distincta, ex suppositione ta- men facta, dicendum est actionem terminatam ad existen- tiam præstare illud esse actuale, quod habet essentia di- stinctum ab existentia.

Instat Hurtadus: Essentia per actionem terminatam ad illam est intrinsecè mutata de non ente simpliciter ad ens simpliciter: ergo ipsa præcisa à quouis alio habet in- trinsecam existentiam. Hæc ratio probat, essentiam non distingui ab existentia, & destruit suppositum quæstionis, quapropter ab illa abstinuisse debebat Hurtadus, memor paulò antea dixisse graues suppetere rationes ad hanc quæstionem probandam præter omnium præcipuam, quæ probatur essentiam ab existentia non distingui.

Secundum argumentum ita conficit Hurtadus: Essen- tia materiæ primæ est causa materialis formæ: ergo sup- ponitur existens ad formam: ergo non potest existere exi- stentia formæ. Ad hoc argumentum soluendum non re- curro ad mutuam causarum prioritatem; ad quam si con- fugerem, hæc difficultas cum multis aliis esset communis. Aliter respondeo essentiam materiæ supponi ad formam tanquam causam materialem illius, præcindendo in illo priori, in quo supponitur ab existentia, eo modo quo supponeretur ad propriam existentiam, si illam habe- ret distinctam à forma, eademque ratione, quā supponi- tur materia ad suam præsentiam præcindendo pro illo priori in quo supponitur à præsentia. Materiam posse sup- poni ad formam modo dicto rectè intelligitur, si ponatur existere per ipsam formam habentem existentiam se- cum identificatam, quia non debet supponi existens ad illud per quod formaliter existens constituitur. Idem po- test dici, etiam si dicatur formam habere existentiam super- additam, quia existentia formæ suum effectum communi- cat materiæ mediā formā, ac proinde per formam, ut exi- stentem constituitur materia existens, & ita non debet supponi existens ad ipsam formam, ut existens, hoc est, ad formam, quæ secum affert existentiam, quā materia constituitur existens, ex eo præcisè quod formam in se habeat, sicuti dicitur de eadem materia respectu præsentie iuxta opinionem asserentem materiam præsentari per præ- sentiam quantitatis.

Insurgit Hurt. Essentia non potest esse causa existentie, quia esset causa sui ipsius. Itè quia sicut essentia creatur, ut quod, existentia creatur, ut quæ, quia ratio formalis pro- pter quam terminus generatur, vel creatur est illius exi- stentia. Hæc omnia nullā vim habent ex suppositione iam facta,

N 3 facta,

facta, quia si damus essentiam distinguere ab existentia, essentia, quæ sit causa suæ existentia, erit causa alicuius à se distincti. Et non licebit inferre esse causam sui ipsius. Eodem modo negandum est ex creatione essentia inferri creationem existentia, quia potest dari actio creativa terminata ad essentiam, distincta ab actioneeductiva terminata ad existentiam. Loquor ex suppositione iam facta, cuius subiectum implicare cenfeo. Nego similiter existentiam esse totam rationem termini creationis, quia hanc potest terminare essentia ab existentia distincta, quam formaliter ut distinctam ab existentia fatentur multi habere esse actuale, ut videre licet apud Alberinum supra relatum. Alia congerit, seu eadem repetit Hurtadus, videlicet sequi materiam primam produci, & conservari ab agente naturali. Deinde materiam primam fieri per creationem, & ita non posse pendere à forma, insuper materia primam creari. Ex quibus inferitur illius existentiam non posse dependere à causa materiali. Hæc omnia ex dictis in hypothese facta faciliem solutionem habent. Respondeo iuxta supposita principia existentiam materia primæ produci, & conservari ab agente naturali, & existentiam hanc educi, & essentiam creari, existentiam dependere ab ipsa forma, vel esse ipsam formam, & essentiam tantum dependere à forma à posteriori, quia sine illa existere non potest, & non ab hac determinata, sed ab hac vel illa, quia sicut esse sine hac forma determinata, modo alia habeat, ita potest esse sine hac existentia identificata cum forma, modo alia illi adueniat cum alia forma identificata.

12 Arriaga sect. 5. citata, reiecit aliquibus rationibus ex his, quas adduximus probat materiam primam habere existentiam propriam adhuc ex suppositione, quod distinguitur existentia ab essentia, quia conformius est naturis rerum, ut materia habeat propriam existentiam, quam ut existat forma existentia: frigit hæc ratio, & negata hac maiori conformitate, gelascit, utraque procedere non valet. Secundo ait ridiculum esse toties materiam mutare existentiam, quoties novas formas acquirit. Respondent aduersarij non esse ridiculum. Tertio, arguit sequi ex opposita sententia materiam primam non produci ab agentibus naturalibus; quam rationem inefficacem esse ipse vidit, tantumque ad hominem contra Thomistas, ex his, quæ ipsi docent eam adducit. Non disputo, an Thomistæ rectè respondeant, quid respondendum sit, non semel explicui. Quarto, arguit sequi materiam dependere à priori, à forma, & formam à materia. Iam supra negavi primam partem consequentis, modo respectu illius sequelam nego. Quinto, argumentatur, Materia prima producit suas passiones ad quas debet supponi existens: ergo debet habere existentiam distinctam ab existentia formæ. Multi antecedens negabunt præcipue ex Thomistis dicentes materiam primam non producere suas passiones. In isto tamen: materia prima etiam si non sit principium effectuum passionum, est tamen principium passionum, & causa materialis illarum: ergo debet supponi existens, ut illas recipiat ut principium passionum. Responderet aliquis materiam primam prius natura constitui existentem per existentiam formæ, & posteaquam iam est per formam existens constituta, suas passiones recipere, vel producere. Contrà: materia prima supponitur informata dispositionibus prius naturæ, quam recipiat formam: ergo supponitur existens prius naturæ quam habeat formam. Probo consequentiam: in illo priori in quo supponitur materia prima cum suis dispositionibus, debet supponi existens: sed prius naturæ, quam sit forma supponitur cum suis dispositionibus: ergo prius naturæ quam adueniat forma supponitur existens. Hoc argumentum existimo difficilius esse omnibus adductis, verum tamen non deerunt Thomistis mille latibula, ut illud effugiant: in primis propterea possunt mutua prioritatem causalitatem in diuerso genere: multi enim affirmant dispositiones recipi in toto, & consequenter supponere totum, & materiam informatam substantiali formâ. Secundo respondere possunt in illo priori in quo materia prima supponatur ut causa materialis, vel ut principium effectuum suarum passionum, seu dispositionum totius, non debere supponi existentem formaliter, sed sufficere in alio signo posteriori naturæ habere existentiam in eodem instanti temporis, quia si semel supponatur existentia distincta ab essentia, existentia non est ratio formalis causandi, sed tantum conditio, quam possumus dicere non requiri formaliter ex parte

actus primi, sed tantum ut conditionem comitantem, sicut de approximatione philosophatur Arriaga, qui dicit non se tenere ex parte actus primi in igne ad producendum calorem in ligno, sed tantum concomitantem requiri. Neque dubitabunt Thomistæ id asserere de existentia, qui defendunt causam posse physicè operari in instanti, in quo non existit, dum immediate ante præcesserit. Hæc sunt argumenta, quæ apud auctores inuenio pro hac materia, quæ omnia satis probabiliter in hypothese facta solui poterunt, quapropter semper ego propriam materiam primam existentiam ex identitate inter essentiam, & existentiam propugno. Quid tamen verisimilius esse censeam prædictæ suppositione admissa breuiter dicam.

13 Si supponatur materiam primam propter suam potentialitatem existentiam non habere secum identificatam, & illam emendicare à forma, quæ per se ipsam existit nullo modo superaddito, existentia propria materiam primæ distincta à forma tantum propugnari poterit hoc ultimo argumento, impugnando illius solutiones, videlicet, mutua prioritatem causarum adhuc in diuerso genere causæ, quam reiciam lib. 2. Controvers. 7. & probando existentiam requisitam in causa ad effectum in aliquo genere causæ producendum requiri ex parte actus primi, quod difficillimè probari potest.

14 Si supponatur omnibus entitatibus existentias superadditas inesse, affinis erit quæstio cum illa, quæ agitur 4. Physicorum, an videlicet omnibus entitatibus distinctis distincta præsentia correspondeat. Non dubito in hac hypothese posse materiam, & formam de potentia Dei absolutam existere per eundem modum existendi essentialiter respicientem utrumque extremum, ita ut deficiente materia, vel forma deficeret totus ille modus, qui etsi communis sit utrique, proprius cuiuslibet dici possit, quia æquè dependeret à materia, & forma & eandem connexionem cum illarum qualibet haberet. Sentio insuper deficientem formam posse materiam nulli formæ vnitam proprium habere modum existendi, sicut in opinione, quæ asserit formam materiam vnitam esse præsentem per præsentiam materiam vel quantitatibus, dicimus formam materiam non vnitam propriam habere præsentiam.

15 Quid contingeret naturaliter, quando materia & forma essent vnite, certè mihi difficile est definire. Probabo loco supra citato singulis entitatibus distinctis, distinctas præsentias respondere. Idem à paritate de præsentis inferri potest. Sed argumentum à paritate parum roboris habet, præcipue cum rationes, quæ præsentias distinctas probant in rebus vnitis, non suadeant immediate distinctas existentias & ita ex disparitate rationis, quæ probat in illa materia, & non in ista, disparitas conclusionis desumi poterit. Affirmo rationes quibus probant Thomistæ materiam primam existentiam propriam non habere, nihil probare, etiam si admittatur inesse rebus omnibus existentiam distinctam à præsentia. Insuper cenfeo hac hypothese datâ non posse efficaciter probari materiam non existere existentia formæ. Quid verò tunc contingeret ex his, quæ modo sunt, difficile conciliandum existimo, nihilque efficaciter probari posse; neque efficaciter conuictum iri existimo. qui assereret prædictæ hypothese non solum materiam primam propriam existentiam habituram, sed etiam formas materiales existere per existentiam materiam & carere propria existentia dum sunt vnite materiam, quam haberet si de potentia Dei absoluta existerent separatæ à subiecto sicut de præsentis in eisdem formis multi philosophantur.

16 Obiiciens D. Thomam 1. parte, q. 7. art. 2. ad primum, ubi hæc habet: *Materia prima non existit in rerum natura per se ipsam cum non sit ens actus, sed potentia tantum, unde magis est aliquod concretum quam creatum.* Et quæst. 4. de potentia: *Quidquid in rerum natura inuenitur, actus existit, quod quidem non habet materia, nisi per formam, quæ est actus eius, unde non habet sine forma in rerum natura inueniri.* Responder Rub. supra num. 22. in materia reperiri duplicem existentiam; quamdam incompletam, indifferenter, ut per aliam similiter incompletam determinetur ad hanc vel illam speciem existentia completæ componendam; aliam iam determinatam, quam materia componit, & est propria totius. Primam habet materia per suam entitatem, de qua non loquitur D. Thomas, sed de existentia completa, & determinata, quæ materia conuenit ratione formæ. Alter testimonium desumptum ex q. 4. de

de potentia, explicari potest in hunc sensum: *Quidquid est in rerum natura actu existit*, in hac vniuersali comprehendit Angelicus Doctor existentiam materie, quam supra in illa vniuersali comprehenderat, non esse in rerum natura, nisi in ordine ad formam, seu vt forma actuaretur in ordine ad compositum, quibus verbis significat ordinem, quem habet materia ad formam tanquam ad aliquid, ad quod ordinatur, non tanquam ad constitutum suæ existentie. Quod probat verbis immediatè subiectis: *Vnde non habet in rerum natura inueniri sine forma*, quasi diceret, quia materia ordinatur ad formam, vt cum illa totum componat, numquam est in rerum natura nisi vnita formæ. Prioris testimonij verba facilius explicantur, cum enim dicit Doctor Angelicus materiam non esse ens actu, sed potentia, non loquitur de actu potentie logicæ, seu obiectiue, cuius potentia est actus existentia, sed de actu potentie passiuæ, seu informabilis, quam rationem actus non habet potentia, quia nullum actum informantem, neque in subiecto receptum includit secundum suam entitatem.

17 Obiicies secundò: Ex duobus entibus actu existentibus non potest tertium ens per se resultare. Respondeo ex duobus entibus actu existentibus completis non posse fieri vnum tertium ens per se, bene tamen ex duobus incòpletis.

18 Obiicies tertio: Materia prima nullam habet operationem, ergo neque existentiam. Probant consequentiam, ex eo quod existere sit propter operari. Si aliquid probaret argumentum non solum conuinceret materiam primam non habere existentiam propriam, sed neque alienam, quia non minus debet esse propter aliquid existere per existentiam alienam, quam per propriam: ergo si ex eo quod materia prima nullam habeat operationem, non habet propter quod existat existentia propria, neque habebit propter quod existat existentia aliena. Missum facio antecedens, & nego consequentiam. Ad confirmationem dico, esse principij actiui esse propter operari, esse autem passiuum, propter pati, & materiam primam esse principium passionum propter quas, & propter totum componendum non esset illius existentia otiosa in rerum natura, etiam si non esset principium operationis.

19 Obiicies quintò: Existentia formæ se communicat immediatè materiæ: ergo constituit materiam existentem: ergo materia non indiget aliâ existentia. Retorqueo, argumento in alia materia: spiritualitas animæ rationalis indistincta ab ipsa anima se communicat immediatè materiæ, cui immediatè vnitur: ergo illa constituit spiritualem. Secundò materialitas formæ ligni identificata cum ipsa immediatè se communicat materiæ: ergo materiam constituit materiale: ergo non indiget materialitate secum identificata: ergo materia non est materialis per se ipsam. Respondeo effectum formalem existendi non posse conuenire rei per aliquid superadditum, quia existentia debet identificari cum re existenti, vt probabo in Metaphysic. Vnde etiam si materia vnatur formæ existenti, non potest per illam existens constitui, quia per aliquid superadditum nihil potest habere aliquid secum identificatum. Procedere posset obiectio, facta hypothese existentie realis distinctæ ab essentia, quâ facta: Respondeo existentiam superadditam formæ non communicari materiæ immediatè tanquam modum illius, sed tantum mediâ formâ, & tanquam modum formæ, & rem respectu materiæ, sine qua subsistere valet, qui communicandi modus sufficiens non est, vt materia constituatur existens per existentiam formæ, quia existentia superaddita tantum constituit existens subiectum, quod immediatè afficit tanquam modus illius. Sicuti præsentia tantum constituit præsens subiectum, cui immediatè, & per se tanquam modus illius immediatè est affixa.

20 Ex his explicatu facile est illud axioma quo vulgò dicitur, materiam esse puram potentiam, & nihil actus includere. Quod doctè explicat Suarez supra n. 8. Actus dicitur dupliciter: vnus respectu potentie physicæ, sic actio dicitur actus principij actiui, quod physice ad illam supponitur; passio, principij passiuum, quod physice præsupponitur ad passionem tanquam verum, & physicum principium illius. Vnio physica dicitur actus virtutis terminatiue vnionis, quæ est realis & physica prærequisita ad vnionem, & in actu secundo constituitur formaliter vnionem per vnionem. Alius actus dicitur respectu potentie, quam logicam, metaphysicam, & obiectiuam vocamus, quæ non est vera potentia, quæ ad actum supponatur, neque sit illius prin-

cipium actiuum, passiuum, aut terminatiuum, sed mera non repugnantia, quam habet omne id, quod existere potest, & ex existentia Logicè inferitur, arguimus enim sententia existit: ergo potest existere; quæ potentia non est in ordine ad aliud, sed in ordine ad eandem entitatem, illiusque existentiam, non distinctam ab essentia. Hæc potentia Logica dicitur, quia ex illa Logicè, & illatiuè inferitur actus, non physice: Obiectiua dicitur, quia est obiectum principij effectiui potens ab illo produci ex defectu cuius obiectiue potentie chimæra non potest produci à Deo: vocatur Metaphysica, quia si aliquo modo præscindenda est ab obiecto, debet esse metaphysice eo modo quo præscinduntur gradus identificati realiter non physice.

Materia prima dici nequit pura potentia respectu potentie logicæ, quia iam habet actum huius potentie, videlicet existentiam propriam, vt probatum est. Dici debet pura potentia passiuæ, quia est primum subiectum, & primum, quod potest pati, & prima causa naturalis, quæ nullam aliam supponit, neque in se formaliter passionem aliquam identificatam includit. Dicenda est similiter propter eandem rationem pura potentia terminatiua vnionis per modum subiecti informationis, quia est primum subiectum potens informari, nullum aliud supponens, quod ipsa informat, vel possit informare, & nullam virtutem informatiuam respiciens cuius ipsa sit actus; neque informationem aliquam intrinsecè identificatam habens. Pura actiua potentia dici non poterit, etiam si actiue quantitatem, & alias passiones producat, quia ita est illarum principium actiuum, vt in eodem genere principium aliud supponat, & aliam actiuam potentiam, cuius ipsa sit effectus, & actus.

PUNCTUM VI.

An materia possit esse supernaturaliter sine forma.

1 R Edeo ad luctam cum Thomistis mihi iam facilem, qui propriam materie existentiam recenti prælio propugnauit. Defendunt materiam primam non posse de potentia Dei absoluta esse sine forma, horum longam seriem inuenies apud Conimbr. & Rub. postea citandos. Potissimum illorum fundamentum est materiam non posse existere sine existentia, ac proinde neque sine forma per cuius existentiam ipsa existit. Tueor oppositam sententiam cum P. Suarez disput. 15. Metaphysic. sect. 9. n. 3. Conimbr. lib. 1. Physic. cap. 9. q. 6. art. 3. Rub. tit. 2. de materia quest. 5. Hurt. disp. 5. sect. 9. Arriag. disp. 2. sect. 6. & aliis quamplurimis ex antiquis quos referunt Suarez, Conimb. & Rub.

2 Ratio sententiæ, quam defendendam proposui, desumenda est ex natura materie primæ, quæ est entitas creata, in nullo modo dependens ab existentia formæ dependentiâ à priori, quæ dependet effectus à causa, quod sic probò. Materia non dependet à forma in genere causæ efficientis, quia materia producitur per creationem, & nullum agens naturale principium esse potest effectus creati: non dependet in genere causæ materialis, neque formalis, quia materia cum sit primum subiectum, nullam formam intrinsecè includens, neque materiam habet, neque formam: ergo non potest dependere à forma, tanquam à parte intrinsecè componente eo modo, quo totum dependet à suis partibus, neque materia potest dependere à forma tanquam à subiecto educationis, quia creatur, & ex nullo educitur, est enim vt dictum est primum subiectum: restat dependentia in genere causæ finalis, quæ non importat existentiam causæ, ac proinde etiam si admittamus materiam respicere formam tanquam finem, non ideo inferitur, existere non posse formâ non existente, sæpe enim non existente fine, existunt illa, quæ in finem ordinantur. Rursus nequit excogitari alia dependentia, neque connexio aliqua inter materiam, & formam cum aliquo fundamento probabili, propter quam materia, diuinâ intercedente potentia, existere non possit sine forma: gratis ergo negabitur, id posse contingere de potentia Dei absoluta: ergo denegandum non est. Firmius eandem conclusionem probabo Puncto seq. vbi probabo materie primæ adhuc naturaliter non repugnare existere sine forma.

3 Ne nouam ineam luctam, quin nouam aliquam victoriam ex aduersariis reportandam tentem, affirmo fore vt materia prima posset de potentia Dei absoluta existere sine